

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת מטות תשע"א

וידבר משה אל ראשי המטות וגו' איש כי ידור נדר וגו' ככל היוצא מפיו יעשה (ל' - א' - ג')

למה נאמרה מצוה זו דוקא לראשי המטות. וי"ל לפי שמובא במדרש שאין אדם רשאי להישבע אלא אם כן יהיו בו כל המידות האלה, "את ה' אלקיך תירא ואותו תעבוד ובו תידבק", כי אז "ובשמו ישבע" (דברים י' - כ'), ועוד דרשו (בראשית כ"ב - י"ב) "כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, וביוסף נאמר (בראשית מ"ב - י"ח) את האלקים אני ירא", ובאיוב נאמר (איוב א' - א') תם וישר וירא אלקים, ואותו תעבוד, שאין לך עבודה אחרת אלא זו, אנשים ובעלי מידות כאלו אינם אלא יחידי סגולה, הלא הם הצדיקים הגדולים, נשיאי ישראל, מכאן שלא נאמרה פרשה זו אלא לראשי המטות, שרק הם רשאים להישבע.

(מאור ושמש)

וידבר משה אל ראשי המטות לאמר זה הדבר אשר ציוה ה' (ל' - ב')

וברש"י "כל הנביאים נתנבאו בכה אמר ה' מוסף עליהם משה שנתנבא בלשון זה הדבר". יש צדיקים הזקוקים לכך שהבריות יאמינו שדבריהם נאמרים לפי רצון השי"ת, כי "כה אמר ה'", מאידך יש צדיקים שאינם זקוקים כלל לאימון, אלא כיון שאדם שומע את דבריהם הריהו רואה ומרגיש בחוש כי "זה הדבר אשר צוה ה'", אלה ממש דברי אלקים חיים. וזה ההבדל בין משה רבינו לבין שאר הנביאים, כשנתנבאו שאר הנביאים, האמינו להם בני ישראל כי "כה אמר ה'", אולם משה רבינו ששכינה מדברת מתוך גרונו, כשהיה מדבר היו הכל מכירים כי "זה הדבר אשר ציוה ה'".

(הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א)

איש כי ידור נדר וגו' או השבע שבועה וגו' (ל' - ג')

ידוע שכל הנשמות היו במעמד הר סיני, וגם ידוע כי האדם שנולד משביעים אותו שיקיים את התורה והמצוות, ונודע כי "נדר" שייך על קיום מצוות להבא, על דרך שנאמר ביעקב אבינו "ויד יעקב נדר" שקיבל על עצמו להבא "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", ו"שבועה" שייך על לא תעשה שלא יעבור. וזה הפירוש, "איש כי ידור" קודם בואו לעולם מה שהוא כבר נדר מהר סיני, וזה קאי על מצוות עשה, "או השבע שבועה" ר"ל שישבע מה שכבר נשבע על הר סיני על קיום מצות ל"ת, ומפרש הקרא כוונתו, "לאסור איסור על נפשו" ר"ל לאסור על עצמו איסור שכבר חל על נפשו, היינו מה שכבר אסור מכבר על נפשו, "לא יחל דברו" יראה שיקיים שבועתו ודיבורו.

(דודאים בשדה)

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ל' - ג')

הרה"ק רבי חיים ויטאל זיע"א פירש בשם הרה"ק רבי שמעון טירנו זיע"א, "לא יחל דברו", לא יעשה דברו חולין, הלא תראה כי "כל היוצא מפיו יעשה", שכל מה שאדם מדבר פועל למעלה אם לטוב ואם להיפך ח"ו, שאם הוא מדבר דברי תורה ודברי קדושה הוא מעורר למעלה ברוחניות ובקדושה, ואם מדבר ח"ו לשון הרע ודברים אסורים הוא פועל בסט"א. וזה שאומר הפסוק "ככל היוצא מפיו יעשה" למעלה אם טוב ואם לא.

(החיד"א זיע"א)

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ל' - ג')

יל"ד כפל הלשון, ונ"ל דהנה אדם אשר כל מעשיו הם לשם שמים, דהיינו גם בעת עסקו במשא ומתן ואכילה אין כוונתו אלא לשם שמים, כדי שיוכל לעבוד את הבורא ית"ש, אז גם עניני החולין נחשבים בגדר מצוה, ואדם כזה יזכה למדרגת צדיק מושל ביראת אלקים, דהיינו שהקב"ה מקיים כל דבריו שמוציא מפיו, כדאיתא בגמרא (מועד קטן ע"ז) מי מושל בי צדיק. וזה שאומר הכתוב "לא יחל דברו" דהיינו שכל דבריו ומעשיו לא יהיו חולין אלא לשם שמים, אז הקב"ה "כל היוצא מפיו יעשה".

(הגה"ק רבי יהודה אסאד זיע"א)

החלצו מאתכם אנשים לצבא וגו' לתת נקמת ה' במדין (ל"א - ג')

"החלצו" מלשון הסרה כמש"כ (במדבר כ"ה - ט) "וחלצה נעלו מעל רגלך", משה רבנו אומר לבני ישראל "החלצו מאתכם אנשים" שצריך להסיר מהם כל נגיעה אישית, שכוונתם במלחמה במדין תהיה לא לכבוד עצמם וללא פניה אישית, כי אם לכבוד שמים - "לתת נקמת ה' במדין".

(שפת אמת)

ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב (ל"א - ה')

איתא במדרש כיון שראה בלעם את פינחס שבא להרגו, עשה כשפיו ופרח באויר, אמר פינחס את שם המפורש ועלה אחריו, השיגו ונתן עליו את הציץ של הכהן הגדול ותפסו והורידו, והרגו בחרב. וקשה, אם פינחס הוריד את בלעם הרשע מריחופו באויר ע"י שם קדוש, למה לא הרגו ע"י שם המפורש, כמו שמצינו שמשה רבנו הרג את המצרי בשם המפורש. וי"ל שמיתה ע"י שם המפורש היא מיתה מידי מקודשת ונשגבת עבור בלעם הרשע והנבזה הגדול, לכן הורידו בשם המפורש, אבל הרגו בחרב.

(האר"י הקדוש זיע"א)

ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב (ל"ב - כ"ב)

משה רבנו אמר להם לבני גד ובני ראובן, אע"פ שלעבר הירדן אין מקדושת ארץ ישראל, אבל בגלל מסירות נפשכם לכבוד שמים במלחמה על ארץ ישראל, תתפשט קדושת ארץ ישראל גם לכאן, וגם "הארץ הזאת" תהיה "לאחוזת לפני ה'".

(מלוא העומר)

מקדש השבת ומברך שביעי

"ל שעל ידי זה שמקדש השבת, היינו שמכין עצמו כראוי מחד בשבתא לשבתא והשבת הוא כדבעי, ע"ז "מברך שביעי" שכל השבוע הבא יהיה מבורך דכל שתא יומין מיניה מתברכין.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)